

Shenzhen in transitie

Temidden van alle onrust en tumult in de wereld zouden we haast vergeten dat momenteel de grootste volksverhuizing in de geschiedenis van de mensheid plaatsvindt: die van het Chinese platteland naar de steden. Deze verhuizing is eind jaren zeventig goed op gang gekomen en gaat nog altijd door. Als er één stad in China is waar de gevolgen zichtbaar zijn, is het wel Shenzhen. In 1979 telde dit gebied direct grenzend aan Hong Kong ongeveer 300.000 inwoners, nu zijn dat er ongeveer 20 miljoen. Deze ongekende groei werd mede mogelijk door het instellen van een vrijhandelszone en een op Sovjet-leest geschoeide planontwikkeling waarbij infrastructuur en fabriekscomplexen leidend waren. De arbeiders werden gehuisvest in barakken op het fabrieksterrein en in 'urban villages' die vergelijkbaar zijn met onze groeikernen zoals Spijkenisse en Purmerend, maar dan een stuk groter. Dit alles volgens de CIAM-principes met gescheiden functies van wonen, werken, transport en recreatie.

Bij deze onwaarschijnlijke verstedelijkingsoperatie is weinig aandacht geweest voor het sociale weefsel en het welbevinden van de inwoners. Daar is sinds kort verandering in gekomen: de centrale overheid heeft in 2015 een programma uitgerold voor herstructurering en de opzet van een voorzieningstructuur in Shenzhen. Dat is deels uit nood geboren want veel fabrieken komen leeg te staan omdat de arbeid verhuist naar landen met nog lagere lonen zoals Vietnam. Dat bergt het risico van massale werkloosheid en sociale onrust in zich en dus moet worden overgeschakeld op een nieuwe, hoogwaardiger vorm van productie. Daarbij is meer aandacht voor het welzijn van de arbeiders en hun recreatieve behoeften. Nu was er al een informele sociale structuur ontstaan met non-gouverne-

mentele organisaties die zaken als kinderopvang en medische zorg regelen. Maar daar is in het nieuwe programma geen rekening mee gehouden. Er zijn simpelweg naast de bestaande voorzieningen formele, door de staat aangestuurde voorzieningen neergezet.

Dit zijn spannende ontwikkelingen en het is dan ook terecht dat het International New Town Institute (INTI, gevestigd in Almere) de ontwikkelingen in Shenzhen de afgelopen vier jaar intensief heeft gevolgd.

In de publicatie 'Shenzhen: From factory of the world to world city' wordt verslag gedaan van diverse aspecten middels interviews met deskundigen en case-studies. En hoewel de relevantie voor de Nederlandse situatie beperkt is, is het gewoon razend interessant om te lezen hoe een transitie van deze omvang en reikwijdte plaatsvindt.

De foto essays die tussen de hoofdstukken door zijn verwerkt, geven een goed beeld van hoe de openbare ruimte eruit ziet. Interessant is het ook om te lezen hoe de parken, waarmee Shenzhen rijkelijk bedeeld is, zijn uitgegroeid tot de sociale *hotspots* van de stad. Zo kun je er dansclubjes voor vrouwen van middelbare leeftijd aantreffen of een 'matchmaking market' voor mensen die een levenspartner zoeken.

De herstructurering van Shenzhen met meer aandacht voor sociaal-maatschappelijke aspecten is nog maar net begonnen, in een tijd dat China als geheel zoekende is naar een nieuw ontwikkelingsmodel. Welke rol wordt hierbij toebedeeld aan de openbare ruimte? Deze publicatie vormt alvast een goede aanzet tot antwoorden. (Michiel G.J. Smit, redactie Stadswerk magazine)

Titel: Shenzhen: From factory of the world to world city

Auteur: Linda Vlassenrood, INTI (red.)

Uitgave van: INTI (www.newtownsinstitute.org), Almere, juli 2016, 200 pagina's

Prijs: € 14,95

ISBN: 978-94-6208-237-3